

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7½.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI *equitem, commentarii* VOX URBIS *possessorem et administratorem*

ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud GRIGORIUM DE WOLF

VARSAVIAE POLONORUM
Schwartzkii Praefecturae, 15

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

LONDON W.
28, Orchard Street.

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS AMERICA SEPTENTR.

Apud FRIDERICUM POSTER
S. Sedis Apost. et S. Rituum Congr. Typogr.
NEW YORK
52, Barclay Street.

IN GERMANIA

Apud FRIDERICUM POSTER

S. Sedis Apost. et S. Rituum Congr.
Typogr.
BATIONIAE in BAVARIA

IN CANADA

Apud LEONARDUM GRASSET PRINCE

MONTREAL
1000, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

DE ARTIUM SODALICIS APUD GERMANICOS	Demophilus.
HUMANIORES LITTERAS DIVINITUS TRADITAS ESSE HOMINIBUS, SERVATAS ATQUE AUCTAS	Maurus Ricci.
PRIMO VERE	Th. Vignas.
PRO ARTE	I. Antonelli.
RAPHAELIS URBINATIS TABULA DEIPARAM REFERENS A SANCTO ANTONIO PATAVINO NUNCUPATAM	A. C.
DE TYRTAEO HUNGARICO	V. Lakatos.
« DOMUS ALBA WASHINGTONIENSIS »	Laelius.
DE EFFUSIONIBUS CIRCA PRIENEM	Senior.
FABULAE SELECTAE FONTANII A IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE.	Fr. Xav. Reuss.
EX BATAVIA. De certamine poetico Hoeufftiano	H. T. Karsten.
DE MINUCHI FELICIS « OCTAVIO »	A. Sordet.
ANNALES	Poplicola.
PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS	Scriba.
LIBRORUM RECENSIO	H. P.
AENIGMATA	Fr. Palata.

In tertia operculi pagina:

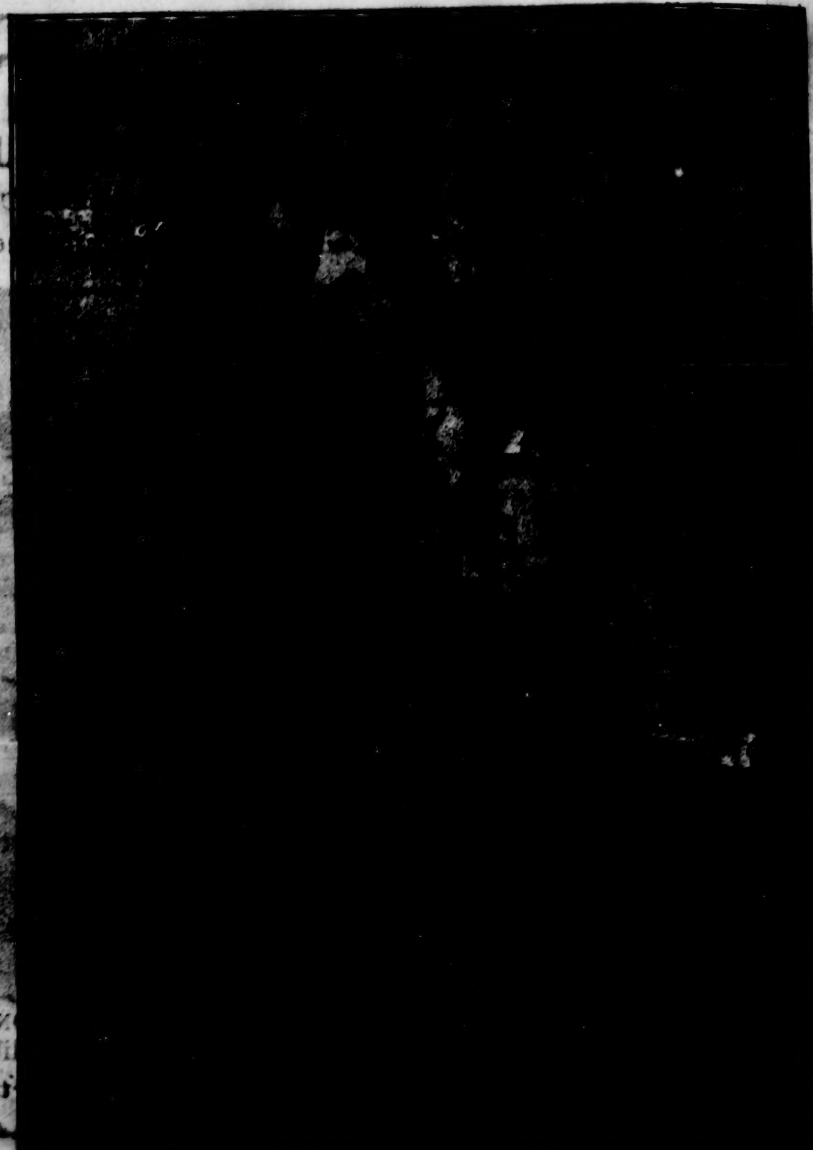
PER ORBEM Viator.

ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGIANI

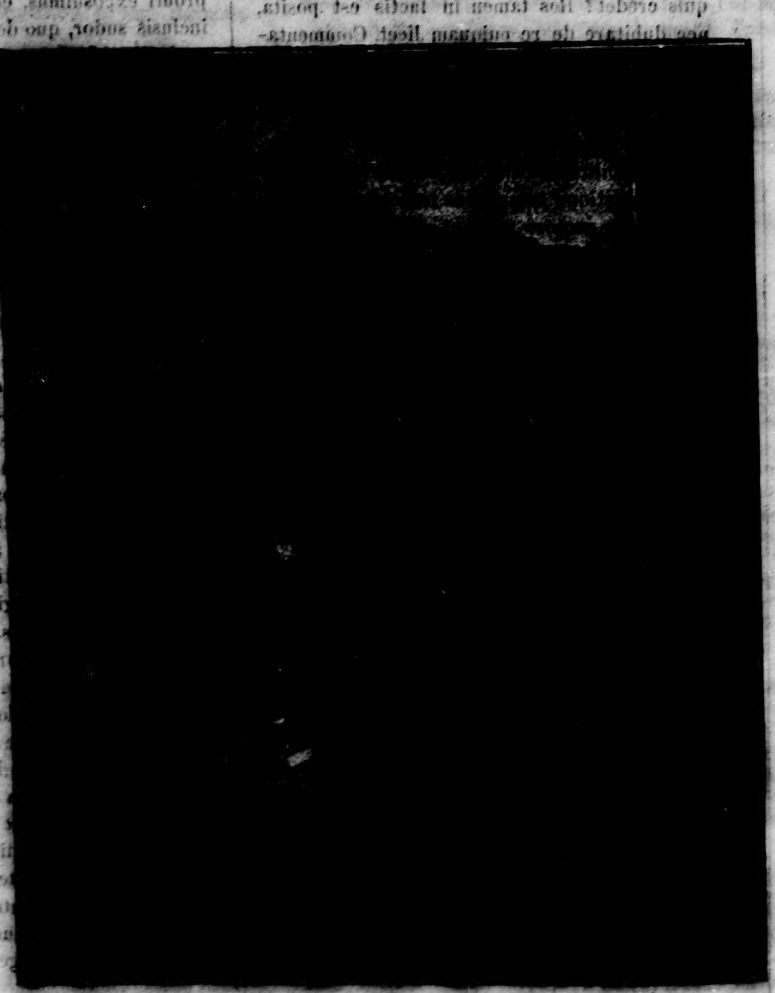
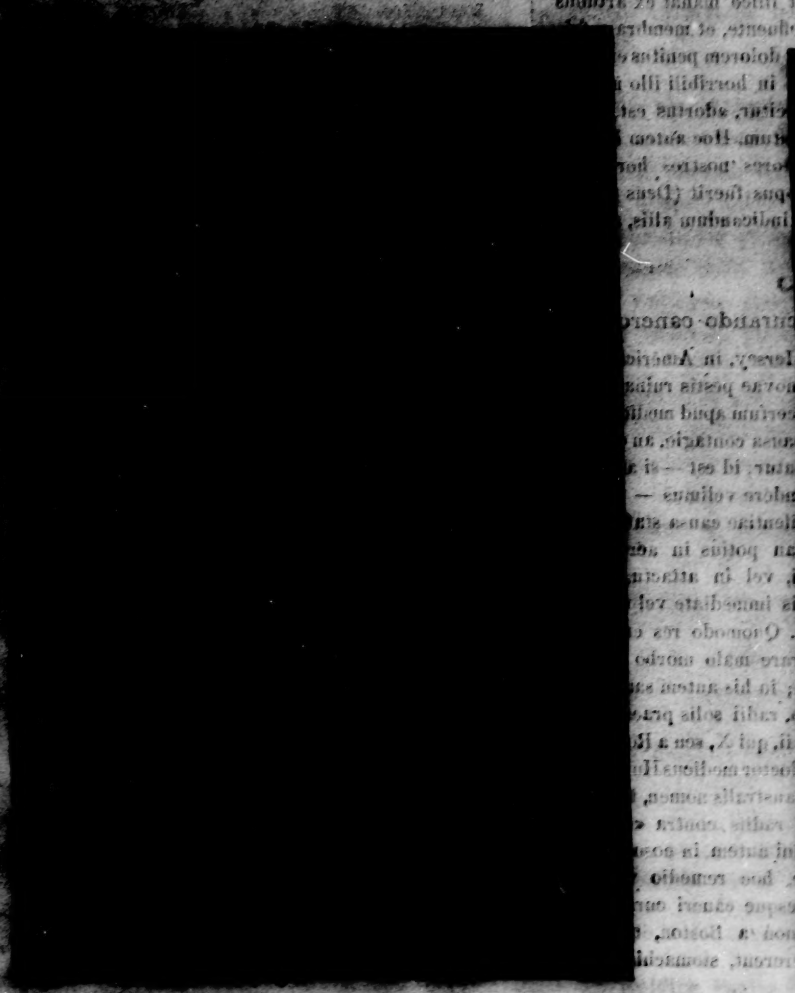
35, Via della Pace

M CMII

«Maria Paucum Iesum adorans» - PHILIPPI LIPPI
tabulam hanc «photochromice» expresserunt (metr. 0,30 X 0,40) FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis
socii dono largitur in an. MCMII. (Cfr. huius Commentarii operculum pag. 2).

«Madonnina» RUPERTI FERRAZZI tabula, quam «photochromice»
expresserunt (metr. 0,30 X 0,40) FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis
socii dono largitur in an. MCMII. (Cfr. huius Commentarii operculum
pag. 2).

«Maria Paucum Iesum adorans» - PHILIPPI LIPPI
tabulam hanc «photochromice» expresserunt (metr. 0,30 X 0,40)
FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis socii dono largitur
in an. MCMII. (Cfr. huius commentarii operculum pag. 2).

«Maria Virgo Infantulum suum adorans» ANTONII ALLEGRI
(vulgo d. Correggio) tabulam hanc «photochromice» expresserunt (metr.
0,30 X 0,40) FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis socii dono largitur
in an. MCMII. (Cfr. huius commentarii operculum pag. 2).

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

DE ARTIUM SODALICIIS

APUD GERMANICOS.

LIBERTATI singulorum, quantum fas est solutae a legibus, quae maximae seditionis Gallicae doctrina princeps fuit, adversantur iterum hodie illius factionis consilia, cui nomen a societate. Quae rata prorsus humanas vires, ad rectius beatiusque vivendum, esse omni studio consociandas, in hoc opus alacri manu incumbunt, ut restituant civiles ordines, qui renovatae communitatis officiis fungantur singulis, non aliter quam in machinis rotae connexo labore volvuntur atque perficiant opus.

At Germanici, quibus forte recentiori aetate inter huiusmodi doctrinas principatus accessit, aliquid excogitarunt sodalicium iure sibi constituendum quod « Corpus artium » nuncuparunt. Initium ipsis a Kettelerii consiliis ortum, quae quidem post virum illum clarissimum iurisperiti atque philosophi multi per partes explanarunt. Itaque a medio abacti saeculi cursu, quo tempore Maguntinus episcopus docebat, ad nostros usque dies, Austri, et Borussia, et Bavari, et Hungari multa sive privato inceptu, sive lege pertentarunt, ut propositum a Kettelerio verticem arriperent. Prae ceteris excelluisse Austros nemo neget, quos vidimus, Vögeslang dynasta auctore, lege anno M DCCC XCVII lata, longius in via esse progressos. Quae dum publico imperio caventur, privati quoque cives in omni Germania, quippe quibus carissima esset parvarum, ut aiunt, artium fortuna, erudiendis opificibus atque artificibus non sollerti minus opera in rem incubuere. Etsi vero haecenus impetrata iura manca plerumque exstent novisque egeant complementis, multa tamen sunt quae maximi ponderis et universam hanc quaestionem non parum iuvarunt.

✱

Itaque qui circumscripto nimis commercio vivunt inter sese adversus industriarum rerum suppelletiliumque maximas tabernas conveniunt, iunctisque manibus student arti suae agenda et perficienda, student negotiorum legibus, legatos eligunt, qui in coetibus ad artium condicionem tuendam statutis collegii causam tueantur, argentarias mensas collato aere sibi constituunt.

Res ita placuit, ut abhinc annos duos ipse Von Miquel, Borussiae aerario praefectus, le-

gatis tenuiorum artium eam agendam Berolini proposuerit.

Antea vero, ut diximus, Austrorum legati populares lege iam nonnulla caverant eodem consilio moti. Voluerunt hi conductionem operae, quam ad rudimenta artium adipiscenda tirones locant, aptis legibus in primis definire, iuraque domini cum tironum iuribus componere. Decernuntur pariter lege peritia et mores eorum qui erudiendis tironibus vacent, atque artium coetui potestas traditur regulas de re legesque subsidio ferendi.

Ceterum, etsi lege imperatum non sit ut artium sodalicia certo tempore aut modo aut ritu constituerentur, privilegia tamen sancta fuerunt, quibus huiusmodi sodalicia fruerentur iuxta speciem quam induerint, iuxta genus artium in quod intenderint, iuxtaque vincula quibus sodales iungantur sive laxioribus sive rigidioribus, iuxta denique praecipuum sibi propositum finem. Sunt enim sodalitates artium quae in pecuniariam rem promovendam contendunt; sunt quae student perficiendae cuiusque artis peritiae; sunt etiam nonnullae eo iure donatae, ut, cum plerique in provincia artifices iunctis manibus convenerint, pauciores dissidentes compellere valeant, qui sodalicio accedant. Haec vero sodalicia censoriae publicae tutelae subiiciuntur; reliqua de quibus ineundis libertas manet integra, soluta magis libertate vivunt. Necesse vero est unaquaeque sodalitas suos habeat electos opifices, quibus mandetur iura universitatis tueri. Legati autem cum convenerint, coetum cuique arti proprium constituent gravi mandato pollentem, cuius in subselliis persaepe humiliores etiam opifices sedent. His coetibus praest per universam provinciam quae ex omnibus legatis cuiusvis artis quasi Curia constat, cuius iura et auctoritas satis lata patet, quippe quae et de tironibus exercendis cognoscere potest, et pecuniaria subsidia conferre, et praemia condonare, et recensiones artium indicere, et libellos qui iuvare possint opifices edere, et omnium eruditionem fovere, et reipublicae auctoritati, cui cursoriae potestates subsunt, optata seu vota ultro offerre.

✱

Singula haec longo labore instrui oportuit atque parari, et, cum ad operam ventum est, caute et paulatim, obstaculis multis remotis,

re perficere, vixque superiore anno praecipua legis inssa suam vim obtinuerunt. In incunabulis adhuc versamur, neque de fructibus licet immaturum proferre iudicium. Attamen Germanici laudandi maxime, qui suae gentis indole uti sapienter sategerunt, disciplinae subeundae atque consociandis viribus optime apta, legeque iuvare populos ut asperrimae viae, quam civitates omnes inierunt, obstacula planius vincant, humiliorum artium sortem tueantur, atque dum datum sit, communia commoda provehant.

DEMOPHILUS.

HUMANIORES LITTERAS

DIVINITUS TRADITAS ESSE HOMINIBUS,
SERVATAS ATQUE AUCTAS (1).

CUM artium universarum disciplinarumque saeviorum initium ac finem divinitus repetendum esse ipsi veteres poetae philosophique excellentiores putaverint; tum haud scio an de ceteris verius quam de litterarum disciplinis hoc a nobis affirmari queat. Mechanicae enim artes quasi per se consistere videntur, quoniam in ipsis belluis, natura duce, semel insitae, nullo peculiari Dei afflatu, nulloque fere intellectus conatu progredi atque exaltare creduntur. Ipsae sublimioris disciplinae veritates quamquam per se exstant, neque hominum auxilio, quod ad rem, indigent, quippe etiam si orbis incolis vacaret, integrae permanerent; litterarum tamen magisterio, ut ab hominibus accipiantur, subiectae sunt ac pedissequae, quum absque harum subsidio humanarum mentium potiri non valeant. Cuius rei exemplum est eas, ab orbe condito, philosophiae sive rationalis sive naturalis disciplinas, litterarum nostrarum progressus ac vices fuisse semper expertas. Contra vero humaniores litterae inventorum omnium matres, doctrinarum omnium patronae, bonorum morum adiutrices, philologiae custodes, nullo egerent, ut floreat, quae ceterae artes praebent auxiliorum; et postquam studia omnia excitaverint atque aluerint, nihil fere ab aliis sibi vindicare voluerunt. Immo si intellectus acumine penitus initia rerum perspicimus, doctrinas ipsas, quae apud nos proprie nomen obtinent « scientiarum », primitus in humanioribus litteris comprehensas esse apparebit: quae deinde philosophorum artificio in ordinem principiorum et consequentium digestae, omnimodae sapientiae magnum hunc apparatus pepererunt. De divina igitur harum litterarum origine, utque

(1) Oratio Florentiae habita in Auditorio magno Scholarum Piarum.

COMMENTARIJ "VOX URBIS,"

SOCIIS ET LECTORIBUS

IN ANNUM MCMII

...anxietate iam aucti, diebus hisce
...et facta resperi-
...promissas; illa ut
...idem ser-
...nostris pol-
...opus est,
...perfectum sit
...Hircus, affbre
...Hircus la-
...annus
...amplificanda in-
...nova
...formanda
...magis fuit nobis
...opibus, vel com-
...concederent,
...non enim
...accipiebamus
...ordina-
...stellis com-
...dicto
...pariter nite-
...ut
...nobis
...quae non
...futura
...quasi
...anno gra-
...est, incrementum
...in actam, non una stor-
...superbo tenuisse ma-
...propositum sum, neque scilicet
...exiguæ callæ, quæ
...inivimus. Cui qui-
...defecerunt; sed
...conscientia boni,
...sed labor amicus
...ita ut quasi e collis apice su-
...non quidem ab ipso
...sed ab his, quæ supe-
...lactari liceat et
...et inanimatos visu flores per-
...una cum laude sapientum.

...elabente iam anno auctus est com-
...figuris, elucubrationibus, nitidioribus
...notis; auctus non mediocriter scri-
...numeros, quos inter magno cum gaudio
...vires litterarum fama clarissimos.
...centuria, quibus calidus in-
...fervet, et spes arridet, et est
...boni voluntas. Iamque hisce

sunt fortia bello

Pectora, sunt animi, promptaque ad fortia vires;

ac tempus erit, quo non inter triarios modo,
sed et inter primipilos, ducesque versentur.
Igitur spes magna arridet fore ut, hisce adeun-
tibus, et alios atque alios allicientibus, messis
aberrima crescat, et vetus gloria latinitatis
tandem aliquando revirescat.

Vos autem maxime, adolescentes, illud ne
fugiat, in litteris fieri, quod in aedificiis ex-
struendis quotidie videtis. Non unius opera,
non uno lapide illa excitantur, sed coniunctione
plurium; hi enim caementa comportant, hi lapi-
des, hi arenas, hi fontem, hi lateres, hi trabes, hi
tigillos, dum illi saxa scalpulis aptant, illi mar-
mora secant, illi varia obeunt munera ut opus
convergat ad solaria, ad tecta, ad cupidinem,
ad fastigium. Ferat unusquisque vestrum quod
potest, qui simul omnes omnis potestis; nam
unusquisque suo regimine prestabilis morit,
quæ, si notari communicabitque, coalescet
opus, et commentarius noster, cui pateant omnia
littera regionisque omnes orbis terrarum, do-
minium gentium, quod latina lingua tenet, no-
titie undique susceptis, facile praeferet ipso
in incessu, et in fronte.

Quæ igitur monumenta vel sub dio pateant,
vel reperiantur effosa, quæ industria, nego-
tationibus, commerciis terra marique tenten-
tur, quæ denique in omni genere usui homi-
num inventa sint, a singulis vobis expectamus,
quæ non mediocrem honorem apud omnes eritis
adaptari ex restituta latinitate, in quam feli-
citer incubuistis, pelago ratem primi commit-
tentis.

Atque hæc pars auxilii est, quod flagita-
mus. Nam, si quid gratiae apud socios ac
lectores labores nostri meruerunt, illud etiam
vehementer petimus, ut qui nomina commen-
tario dederunt, non ipsi modo in proposito con-
stant, sed suos inter amicos sociorum numerum
quaerant. Impendia quippe enormia sunt, quibus
pares non efficiuntur, nisi societate multorum.
His autem largienda futuro anno praemia, ead-
emque more nostro munifica, proposuimus,
quæ sequuntur.

Comptum est paene omnibus, Florentiae
aedificium esse fratrum Alinari proprium, in
quo, artificio mirabili «photographica» plurima
undique exquisita, exprimuntur. Nos iamprid-
em ab eius officinae dominis libenter concessa
usi facultate sumus referendi in imaginibus
Commentarii quotquot ex opificio eorum tabulae
placuisse; quæ quidem potestate intra urba-
nitatem et non sine magna lectorum delecta-
tione hactenus usi sumus. Hi autem Alinari
fratres, qui tanta felicitate eiusmodi industria
potiti sunt, per eamque, parta sibi singulari

scientia lucis, egregiam sui nominis famam un-
dique gentium divulgavit, experimentis plu-
rimis patientissime adhibitis, tandem aliquando
id sunt consecuti, quod ferme maximum in re
videbatur, quomodo tabulis, imaginibus, locis,
regionibus aptarent colores eosdem, quibus illa
aut natura, aut arte essent praedita. Hæc, visu
sane mirabilia, Florentiae his diebus edidit apta
officina, quam A. Pini moderatur, patentque
metr. 0,30 x 0,40; quod autem super cetera
mover est colorum vis, quæ non squallentes ap-
parent imagines, sed clarae, vivae, nitentes
quasi e manibus egregii artificis prodierint re-
centissime. En autem tabularum indicem, quæ
nostris hisce oculis obinspicientes vidimus, quas
que sociis comparaturi sumus:

- I. *Fallas Minerva*. — Tabula ALEXANDRI FI-
LIPPI (vulgo *Botticelli*). Est in regis aedi-
bus palatii Pitti, Florentiae.
- II. Tabula titulo *Madonnina* auctorem habens
RUPERTUM FERREZZI. In ostentu Venetiis
habito an. MDCCCXCVII celebratum hoc
opus emittit servatque Ioannes G. A. Leishman.
- III. *Maria Virgo Mater cum Divino Filiole*.
— Tabula CAROLI DOLCI, in regis aedibus
anti supra asservata.
- IV. *Magdalena*. — Eiusdem DOLCI tabula est
in pinacotheca *degli Uffizi*, Florentiae.
- V. *Maria Iocum puerum adorans*. Effinxit
ANTONIUS ALLEGRI (vulgo *il Correggio*). In
eadem pinacotheca.
- VI. Idem argumentum quod tractavit PHIL-
IPPUS LIPPI. Ibidem.

Habebunt ex his pulcherrimis «photocro-
miis» unam, prouti elegerint, singuli socii, qui,
præter suam subnotationem, recto tramite ad
Aristidem Leonori equitem, commentarii *VOX*
URBIS possessorem et administratorem, Ro-
mam, via *Alessandrina*, 87, persolutam missam-
que, novam subnotationem cum eiusdem pretio
miserint. Quot autem erunt subnotatores novi,
totidem photocromias iuxta optionem accipiet
qui ipsos procuravit. Qui vero novos subnotato-
res miserit duos, hic vel duas, quas maluerit,
photocromias eliget, vel tertiam sibi subnotatio-
nem nullo pretio.

Proposita hæc dona, quæ sociis futura grata
confidimus, animos addant ad latinitatis causam
tuendam, quæ optimo cuique est causa huma-
nitatis.

VOX URBIS.

tarum facultas. Atque a Romano Capitolio, ubi inter veterum monumenta caput religio extollit,

Quantum lenta solent inter viburna cupressi, (1)

orientur magnanimatorum conatus ad studia divulganda, laboresque Pontificum magna compensati gloria pro mortalibus aeterni fient. Romae Hebraeorum sermo studia doctorum excitabit; Romae Aeneidos lingua, sanctorum dogmatum custodiam sortita, arma virosque desinet, ac multo maiora canere aggredietur; Romae Homerica poësis cum nova religione consociata haud iam iram celebrabit, quae

πολλὰς δ' ἐρῶνους ψυχὰς Ἄτρεϊ προτέρων,

immo inferorum loca repraesentabit

Σὺ δὲ τε καὶ ἀνέρι ἐπὶ δαμνόντι.

Tum canoris veterum nugis paullatim despectis, sublimiorum intellectuum acumini innumerae veritates splendent, quantum aspectu poëtae atque oratores commoti vehementiorem stilum reddent atque perficient; tum non heroum egregia facinora, sed universi terrarum orbis conspecta miracula atque ipsa Dei sanctissima consilia, ipsique futurorum temporum eventus, carminum materiam praebeant. Hinc Aligherius poëtarum princeps res stilumque altissimum informabit, triplicique lauro redimitus sublimi vertice sidera feriet. Hinc Miltonius ex primorum parentum dedecore gloriam sibi comparans, relictis iocis, vividis imaginibus, novo troporum ornamento, tantas poëticas narrationes ex sacris libris desumet, ac tam magnificas, ut non raro idem Homerus victus e comparatione discedat. Hinc Klopstockius quamvis remissus, tamen argumenti magnitudine sublatus, aërios campos cynece voce replebit, donec in aëream Orphei citharam pulsans « primogenite mortuorum » super excelsa montis occumbenti sacrum pacana modulabitur.

Quid ergo plura requiremus argumenta, ut suam habeatis Deum ipsum bonis litterarumque incremento, providentia numquam interrupta, consuluisse?

Quare si studia haec nostra divinitus inventa, servata atque amplificata reputamus, quasi divina pertractabimus, morem gerere omnino remittentes quibusdam impiis hominibus, qui ut philosophicas, ut physicas disciplinas perturbant, atque adversas religioni fecerunt, ita hodie historica monumenta adulterantes, eloquentiam ipsamque poëticam ad foeda facinora extollenda advocantes, nostrarum litterarum aedificium summo cum labore a maioribus nostris pietissimis viris erectum, omni ope destruere conantur. Immo vobis, adolescentes, hoc sit penitus mente infixum: idem tantummodo initium, quod latinam, quod italicam sapientiam procreavit, eam servaturum atque aucturum; quo relicto, omnem humanitatem, nostras omnes litteras, omnemque gloriam tantis laboribus antiquitus comparatam, brevi dilapsuram. Integra vivet lingua haec nostra vernacula, cuius nos custodiam sortiti sumus, si divinum munus, quo sit nefas abuti, eam indicabimus, neque scriptoribus ignavisimis copia erit aucupandi atque immiscendi omnium regionum vocabula, ut nostram litterarum puritatem corrumpant atque, gentibus

exteris plaudentibus, Florentinos dedecorent. Integra nostrorum patrum volumina, quae sapientiae fama Florentiam Athenis fere aequarunt, dummodo ea non humano artificio, sed, Deo duce, fuisse nobis perscripta putemus. Quae etiam in dies, ut iam accreverunt, magis magisque accrescent, quum scriptores animum suum induxerint, non se scribendo vanam legentibus voluptatem daturus, sed divino consilio ac reipublicae bono obtemperaturos. Et quoniam humanae mentes tot falsorum iudiciorum vinculis exsoltae, tot rerum novitates, tanta naturae adhuc recondita miracula inveniunt, nullisque impedimentis irretitae coelorum terraeque universae potiuntur, quis reputet quantum incrementum ad studia etiam nostra in hoc disciplinarum progressu accedet?

O vos, inquam, fortunati adolescentes, qui vitam his temporibus nacti, futurorum eventuum innumeram seriem coram vobis adspectatis! O bene hac tempestate orti, quibus vigens aetas animusque valens litterarum fructus abunde pollicentur! Sedulo igitur tantae rei operam navate, studioque haec nostra, quae sancta sunt, sanctis moribus excolti aggredimini....

Ex scriptis MAURI RICCI (1).

PRIMO VERE.....

Verna vireti gloria

Tua cur adornas tempora?

Vae liliis, hei! vae rosis,

Amore cassis Cloridos!

Eos profundens lacrymas

Non gemmeas, et rivulus,

Quae flosculorum gestunt

Dulci frui praesentia,

Clamant amaris oculis:

« Ubiam cubas, o liliam?

Ubiam, o rosa praefulgida,

Ubiam cubas? » — Et venias

Aurae dolentes carmine

Palantur... Hei! quis flosculos

Subduxit? Illos insimul

Marcere turpis polluit?

Verna vireti gloria

Tua cur adornas tempora?

Virtutis almi flosculi,

Amor pudorque, marcelli

Redduntur, hortum gratia

Si forte sparsum nesciant.

TH. VIGNAS S. P.

PRO ARTE.

GABRIELIS d'Annunzio edita recens sententia fuit in Italici populi vita maius pondus artis pulcherrimam operam obtinere, quam tributariam forte legem, aut foedus cum finitimis

(1) Cfr. Vox Urbis, an. III, n. IV, IX, XXIV; an. IV, n. II, XII, XIV.

ietum. At plane si ex maiore studio, quo in liberales artes populi feruntur, eorum propectae humanitatis tutum esset indicium, omnes plerumque hodiernae gentes, ac praesertim Italica, iam ad barbarae aetatis ostium pulsaremus. Numquam enim antea, ut hodie, contigit, ut cum multiplices sint exemplandae pulchritudinis modi, in oculis omnium versentur passim pulchrae res pulchraque gesta infinita prope modum specie reddita. Numquam contra, ut hodie, liberales artes invisae multitudini evasere.

Iudicium enim illud tutum certumque, quo pulchra opera a foedis seiunguntur, populari sententia corruptum adeo lugetur, ut passim in artium bonarum publicis recensionibus, quae frequentes habentur, amentia paene decreta edita fuerint. Ignotus abditusque gentibus optimus quisque artifex vivit, nomenque eius vix in amicorum exiguo circulo insonat. Opera eius quasi aenigma spectat plebs, dum avide contra insolita, abnormia ac rudia conamina demiratur. Curiositate atque stupore fertur populus, neque animorum commotioni aut admirationi ullus est locus, indexque vulgaribus artificiis, quibus opus e tabula eminet magis aut illustratur, decipitur. Iamque artifex, qui olim resurgentibus per Europam litteris necessarius tamquam opifex habebatur, sumptuarium locum modo occupare censetur, taedetque multos eiusmodi artium recensionum, quasi vires hominum ostendant in vanum laborem perdi fantiliter atque absumi.

Sunt hi quidem nimiae sollicitudinis fructus nimiaeque inquietudinis, qua in vitam alendam incumbimus; effectus saepe inatitiae illius commodorum voluptatumque sitis, cuius stimulis volentes vel libentes urgemur omnes. Si quis enim seiunctim sese vivere posse iudicet, atque beata quiete aliquantulum frui, ille brevi ipsa turbinis vi, qua fertur universitas atque respublica, paterna ipsa bona amittet. Iamque nihil ratio reliqua est, nisi quis forte religionem suam amplectatur, aut cum ceteris in cursum praecipue currere, aut ingruentibus post se fluctibus obrui. Quae de re dum doctrinae disciplinarumque progressus vires novas ad hominum usum natura suppeditat, pallescit contra in dies recti atque pulchri species, acriusque fit ac magis magisque impos capessendae beatitudinis intimum desiderium.

Huius in tenebras ruinas, paucos si excipias, ingenio selectos, qui in pulchri speciem contemplandam prorsus confugiunt, artiumque omnium, si qua reliqua est via, fastos adhuc provehant. At verbum suavissimum iterantes atque explanantes quis audit? Quin etiam tanta iam inter utrumque agmen varia mens facta est, ut non unus praenunciaverit in duo opposita genera humanam familiam brevi esse digressuram.

Sacerdotes quidam pulchrarum rerum studiosi, quo tristibus auspiciis quodammodo adversentur assiduo magisterio adlaborandum suaserunt, et in ludis et in diariis et in academiis museisque... Ecquid tamen? Nonne sensus pulchrarum rerum nobiscum nascitur, et quasi coelitus concessum donum plerumque est, quod perficitur quidem studio atque diligentia, at numquam gigni valet, ubi natura negaverit?

easet, pater maximo moerore afflicto filio auxilium denegavit. Ita factum est, ut Petöfi hieme acerrima pedibus Budapestinum iter fecerit, ubi cum patrem ex inopinato convenisset, eum effugit, et in theatro quodam officio humili sese adixit.

Deinde variis iactatus casibus in urbem Sopron (Romani eam Scarbantiam nominabant) profectus est, et libertatis cum esset amantissimus anno MDCCCXL militiae nomen dedit; cumque exubias ageret, parietes tabernulae versibus complebat, ut se a taedio liberaret. Cum autem in Norici (Styriae) capite moraretur, morbo tentatus militiam valere iussit, et in patriam suam reversus est.

Tempore brumali anno MDCCCXL tenui et trita veste militari indutus, in urbem Pápa pedibus iter fecit et duos annos insequentes partim discipulus, partim histrio consumpsit. Anno MDCCCXLII in commentario « Athenaeum » qui inscribitur, tunc temporis maximae auctoritatis, cuius moderator Michael Vörö-

quamquam carmen epicum, quod *János vitéz* (Ioannes fortissimus) inscribitur, omnibus placebat. Omnia carmina eius anno MDCCCXLVII edita sunt, quo anno multis difficultatibus superatis Iuliam Szendrey in matrimonium duxit. Anno insequenti in carminibus omni studio magis magisque ad rem publicam ferebatur.

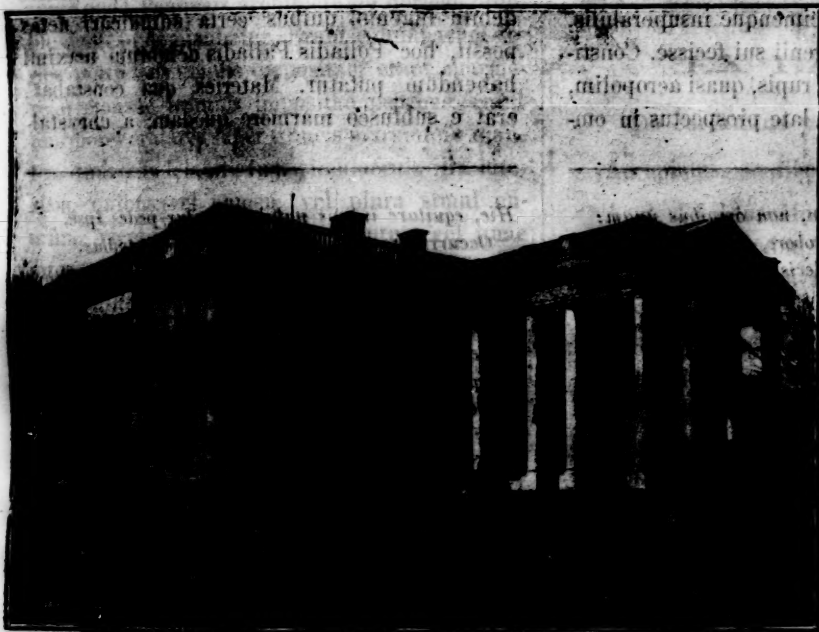
Rerum commutationem, « ut animalia terrae-motum » ita in futurum praesagebat. Idibus Martiis cum tumultus re vera esse coeperunt, ipse inventuti Budapestinensi praeerat, quam carmine, quod *Nemzeti dal* (Carmen nationis) inscribitur, ardore pleno hortatus est, quod quater cum inflammatione animorum audientium pronuntiabat, quodque eo ipso die prelo in libertatem vindicato prodit.

Postea cum patria ab hostibus undique premeretur, poetam libertatis sitientem ne coniux quidem tenera impedivit, quominus ad libertatem tuendam arma caperet. Poeta in carmine, quod *Egy gondolat bánt engemet* (Ea cura conficior...) inscribitur, quam mortem desidera-

quibus Roosevelt praeses Imperialem Principem excepit.

Aedibus Washingtonii, in civitatum Nordicae Americae urbe capite, *Executive Mansion* proprium est nomen, at vulgo « Domus alba » appellantur: domus enim albis petris constat omnis; contignationibus duobus extulit tectum, aditusque patet ex perystilio octo columnis insigni. Adams praeses anno MDCCC ibi primus habitavit; exinde eius successores usque. Qui circum late protenditur ager ad praesidem quoque pertinet, adestque hortus floribus pulcherrimus. Aula maxime insignis « orientalis » vocatur, viginti metrorum longitudine, latitudine decem et octo, optimeque exornata, eaque patet civibus quotidie ab hora decima ad decimam quintam. Superius autem, in secunda contignatione, sunt cubiculum a studiis quo sese praeses recipit, aula coetui administrorum habendo, domusque pars, quam praesidis familia occupat.

LAELIUS.

« Domus Albae Washingtoniensis » prospectus exterior.

« Domus Albae Washingtoniensis » aula orientalis.

marty erat, carmen eius *Borosó* (Vini poter) in lucem est editum.

Tota fere Hungaria cum caterva histronum peragrata, anno MDCCCXLIII in urbem Debrecen venit, innumeris angustiis pressus et etiam gravi morbo affectus.

Quo quidem cum est recreatus, carminibus editorem quaesiturus se Budapestinum contulit. Neque spes poetam fefellit; nam societas, *Nemzeti Kör*, suadente Michael ipso Vörösmarty, carmina eius emit et vulgavit. Cuius rei Petöfi gratissimo animo in epistulis mentionem facit, Michaellem Vörösmarty « unum ex summis Hungariae viris » nominans.

Deinde ut eruditionem augeret Horatium dilectissimum aliosque poetas cum Hungaricos, tum externos assidue legebat. Linguam Gallicam atque Anglicam didicit, tantaque earum exercitatio erat, ut Shakespeare et Béranger sine ulla difficultate legerit, fabulamque, quae « Coriolanus » inscribitur ex idiote Anglo in sermonem Hungaricum mira arte transtulerit.

Cum se totum litteris dedisset, quid in genere epico et dramatica poesi posset, tentabat. Verumtamen non his gloriam sibi comparavit,

verit, exponit. Id unum Deum rogabat, ut invenis, in acie, pro libertate moreretur, suumque cadaver ungulis equorum conculcatum in communi sepulcro conderetur. Neque Deus libertatis eius precibus non indulsit; nam pridie kal. Augustas anno MDCCCXLIX non longe ab oppido Segesvár mortem gloriosam oppetiit, illa Horatiana « dulce et decorum est pro patria mori » vera esse egregie demonstrans. Fuerunt, qui eum in fodinas Siberiae portatum esse dicerent; sed huic suspicioni fides non est tribuenda.

Scrib. Keszthely, V id. Mart. MCMII.

VINCENTIUS LAKATOS.

« DOMUS ALBA WASHINGTONIENSIS ».

DE splendidiis feriis Henrico Borussorum principi ab Americanis civibus paratis fuit per diaria omnia et populos his diebus sermo frequens atque fusus; neque nos abstinuimus, qui immo lectores hodie ad loca ducimus, in

DE EFFUSIONIBUS CIRCA PRIENEM

Siqua fides iis habenda,

quae Graecia mendax

Audet in historia,

ab Ionicis advenis excitata Prienes urbs olim, anno millesimo ante Christum, fuit. Incundissimus erat oppidi locus pro litore Minoris Asiae in conspectu Sami, quae Aegei maris insula est, editaque in regione ad radices montis Mycalis; agro fruebatur uberrimo, messibus, olivis, vitibusque aptissimo, quem hinc mitis aurae maris perflabant, hinc Meandri fluminis aquae alluebant; mari, flumine, Latmio sinu navium et negotiatorum viis opportunus. Quo factum est ut brevi et maximis opibus, et frequentibus habitatoribus ita creverit, ut una omnium Prienes e coloniis Ionicis praecipue floruerit.

Meander flumen vero, quod fines Heraclaeensium et Milesiorum dextrorsum, sinistrorsum autem per Priensium, ut diximus, agros pervadit, in Aegeum pelagus influit tanta lenitate,

lino nitore non abhorrens, ubi diligenter expoliretur; capitella autem pario nivea marmore columnis pilisque superimponebantur. At, quoniam columnarum hic facta mentio est, moneamus ionicis ordinis columnas in hoc a reliquis huius ritus differre, quod non ex dimidio sursum, sed ex dimidio in basim, deorsum scilicet, minuuntur; singulare vero quod « zophorus » absit, et corona immediate epystilium premat. Hoc autem Pitii in more putandum est, quippe in templo Aesculapii eadem Germanici archeologi, Pullan duce, reppererunt.

Urbis corpus, museo Berolinensi suppeditante opea, Human et Kekulé, scitissimis viris, rem adorantibus et moderantibus, fere ex integro effossum, et architecto uno Pitio constitutum, dispositumque apparet. Septuaginta domorum insulae sunt rectis divisae viis ab oriente in occidentem, a borea in meridiem pertinentibus. Domorum portae in vias potius quam in regias patebant vias, interiora aedium arte pulcherrima decorabantur, ceu Pompeiis, hoc praeter unum quod Pompeiis architecturae doricae ordo, hic ionicae dominabatur. Erant columnarum series porticibus amplis dispositae, erant marmoreae mensae leonibus impositae pedibus, erant marmorei crateres super truncis marmoreis hiantes, tum candelabra, tum simulacra illa lateritia, quibus vel numen, vel plura simul numina, vicesque eorum ostenderentur, vel quae inter quotidiana vitae humanae tunc temporis haberentur. Theatrum praeterea repertum est in Graecis hactenus nullum, quod minus Priensi hoc damna temporis hominumque expertum sit. In occidentali proscaenii latere integra aedificatio columnis adhuc innititur, quae plumbeo rubroque colore ornabatur. Orchestra per metra septem ac dimidium radio circumit, et sedibus marmoreis recurrentibus clauditur, quas inter certis locis sex, vel quinque throni assurgunt, ex marmore pariter, sacerdotibus magistratibusque constituti, qui prae reliquis eminent. Altare, quod in theatris graecis numquam antea invenire fas, hic adest, non tamen in orchestrae centro, sed iuxta sedile, ut choro maior pateat campus. Proscaenium hoc, eo quod ex marmore constat, proscaenia reliqua late superat antiquitate. Claret insuper, ex hac dispositione theatri Priensis, praecipuam fabularum partem recitari olim non super oedeo, sed coram hoc; actores autem tres per ianuas in intercolumniis constitutas ingredi ab oedeo in proscaenium solere, et sua dicere iuxta huius decoratos parietes.

Notandum quoque credimus locum etiam repertum esse, quem « ecclesiam » appellare libet, sive conventum locum, quippe quia cives convenire illuc, et illic sedere solerent publicis de rebus acturi, sive consulerent, sive decernerent. Hic primum inventa sedilia in orbem distributa iuxta aulae muros; aula namque in retangulo est. In praecipua autem aulae parte quadratum spatium eminet, cui medium altare; mox tria per haec latera tot sunt sedilia, quot centum et quingentos capere viros possent. Ultimus paries late hiantem fenestram habet, unde aulae lux et aer; meridiem prospectat, arcuque omnino semicirculari coronatur, non epystilio; quod quidem mirabile et singulare; nam Graeci arcu in aquaeductibus, in cuniculis, et in huius-

modi, quae sub solo essent, numquam tamen in aedificiis et in aperto utebantur; quapropter qui rebantur arcuum fornicumque disciplinam ex Minori Asia devenisse, iure illi rebantur.

Nuperrimis hebdomadis aliud repertum templum est, adhuc optima in operis conditione perseverans, tum inferius urbi stadium, tum gymnasium additum, omnino graecum, ne romano quidem zephyro ventilatum. At Byzantinae ecclesiae aedificium super theatrum illud exstabat; cuius neque parvae, neque solitariae reliquiae. Hiscene indicantur supremus Prieni dies, et ultima gentis ruina? Nemini fas est iudicare quid curiosis Graecarum rerum ex hisce Priensibus effossionibus sit futurum, quippe rudera, humusque superimpositus, et ruinae saepe abdunt, quae nec speranda quidem putamus. Hoc tamen affirmare valemus, pulcherrima inde exspectari, unde lux tanta historicis rebus et optimis ingenuarum artium disciplinis emerit.

SENIOR.

EX BATAVIA

De certamine poetico Hoeufftiano.

Accepimus, ac libenter edimus:

A. d. VI Idus Martias in conventu Ordinis Litterarii Academiae Regiae Disciplinarum Nederlandicae relatum fuit de XXIX carminibus, quae Amstelodamum missa fuerant ut de praemio Hoeufftiano aurei numismatis hoc anno certarent. Victor repunctus fuit Ioannes Pascoli ex Castro Sancti Manri, qui *Centurionem* cecinerat. Praeterea sex carmina laudata fuerunt, nempe: *Musa redax*, *De re copolistica*, *Vulcanus*, *Telemachus et Eucharis*, *Rus Albanum* (1), *Hymenaea*. Haec quoque carmina legati Hoeufftiani sumtibus edentur, si poetae veniam dederint scidulas aperiendi.

H. T. KARSTEN

Acad. Reg. h. t. ab actis

Amstelodami, ipais Id. Mart., 1902.

DE MINUCH FELICIS "OCTAVIO," (2)

Sed quo eiusmodi deliramenti insulitas apertius pateat, iam creata quaeque spectatu mirabiliora, rapido quidem at venustissimo penicillo depingit: spatia aetherea limitum nescia; solis lunaeque statis temporibus cursum velocissimum; menstrua incrementa decremентаque lunae; lucis tenebrarumque vices continuatas; stabilissimum quatuor anni temporum ordinem mira frugum varietate distinctum; circumscriptiones certis limitibus tumentis Oceani fluctus; alternos ultro citroque aestus; labentia nunc citius, nunc tardius flumina; assurgentes modo lenius, modo rigidius montes; porrectos in immensum campos; additam animalibus suam quibusque tutelam; denique, praeclaram humani corporis speciem, cuius ne unum quidem membrum ipsius aut necessitati, aut utilitati non sit accommodatum;

(1) Parcat cl. scriptor intemperanti, qui videri potest, *Vox Urbis* animo, revelantis auctorem huius laudati carminis esse FRANCISCUM XAV. REUS nostrum, cui ex animo gratulamur.

(2) Cfr. an. IV n. V.

maxime vero mirandum hominis vultum, quo, licet omnes sint similes, certa tamen lineamentorum sive dispositione, sive varietate ita remaneant dissimiles, ut singulos sine ulla dubitatione internoscas.

Neque vero rerum tantum universitati, sed quibuslibet etiam mundi partibus servandis orandisque divina providet industria. Sic « Britannia – inquit – sole deficitur, sed circumfluentis maris tepore recreatur. Aegypti siccitatem temperat Nilus. Colit Euphrates Mesopotamiam. Indus et serere Orientem dicitur et irrigare ». Hic, forte quaeret quispiam: Unde ille accepit « Britanniam sole defici? » Verum, idem relatum animadvertas a Strabone, antiquorum geographorum principe (1), qui perhibet eam regionem imbris nivibusque adeo madescere, ut vel sereno caelo, caligo quaedam obtineat « ita ut toto die non ultra tres aut quatuor circa meridiem horas conspici sol possit ». Quin imo Caesar (2) insulas commemorat quasdam britannico litori obiectas « de quibus nonnulli – inquit – scripserunt dies continuos triginta sub bruma noctem esse ». Exaggeratus quidem rumor iste, facillime tamen explicatus. Quae enim tam mira sunt ac portentosa, quae de terris narrari dissitis inexploratisque non contigerit? Fuerunt autem tam Britanniae partes non paucae etiam armis imperviae Romanorum. Quam vero apte ad probandam summi Dei Providentiam cetera conducant ab eo memorata, nullum certe effugerit. Iam superest ut altum confringat adversus adorandam Providentiam veluti tormentum: aequam videlicet bonorum malorumque fortunam. Patendum sane est non pro meritis reperi, in hac vita, bonis bona, mala malis; quamquam improbi specie potius quam re felices sunt habendi. Quid auri enim prodest fulgor, si inum pectus moeror opprimit? Quid corporis voluptates, si animus conficitur aerumnis? Ceterum paupertas neque infamia est neque miseria, sed gloriae virtutisque firmandae aut comparandae iugis occasio. Noster quidem animus « ut luxu solvitur, ita frugalitate firmatur ». Deinde vere dives est qui nullam rem concupiscit; vere pauper qui, quamvis divitiis affluat pluribus, adhuc inhiat.

Vana quoque obiectio ex acerbioribus christianorum suppliciis petita, quibus Deus non solum providus in suosque beneficus non negatur, sed etiam confirmatur. Teste enim Ioanne Apostolo, « quos amat castigat », ut adaucto labore certaminis, insignior victores gloria suscipiat. Quae quidem doctrina non solum fidei, sed ipsius quoque rationis lumine innotescit, et operae pretium est ut animadvertas quam disertis verbis eam Seneca expresserit: (3) « Hos Deus quos probat, quos amat, indurat, recognoscit, exercet. Eos autem, quibus indulgere videtur, quibus parcere, molles venturis malis servat ».

Sed quid opus est probationibus? Ecce omnes, docti et indocti, si ferat occasio, Deum palam aperteque confitentur. Etenim « audio vulgus, cum in caelum manus tendunt, nihil aliud quam Deum dicunt, et: Deus magnus est; et: Deus verus est; et: si Deus dederit. Vulgi iste na-

(1) Lib. IV Geogr.

(2) Lib. IV de Bello Gall.

(3) Lib. de Provid. cap. IV.

ter DXL ante Christum, in Persarum potestatem, Mazare duce hostium, redacta Prienes est, qui et ad interuentionem saeuit, et reliquos incolas deduxit captiuos in Persidem. Sed neque Persis constans perpetuaque fortuna fuit, quos Alexander Macedo, Philippi regis filius, prostravit, sibiue subiecit. Tunc Pfenenses de ciuitate, et urbe sua restituendis cum cepissent consilium, eodem Alexandro fauente, Prieniem iterum aedificauit, legitar immo in delubro Prienensis Minervae huiusmodi inscriptio: **ATHENAE POMINI REX ALEXANDER**. Tanta autem fuit huius templi elegantia, ut apud priscos summis passim in laudibus habita sit, quum architectura apicem supremae perfectionis attingeret. Dicitur opus illius Pitii architecti, qui et auctor mausolaei, recensiti inter miracula orbis terrarum, dicitur, nonnullorumque ibi aedificiorum insuper molitione clarus exstitit. Huius pariter celebratur opus Aesculapii templum, huius praeterea dispositio urbis totius. Pollucis Minervae aedificaturus delubrum omnem Pitius virtutem adhibuisse fertur, qua pollebat ferme diuina, specimenque insuperabilis, ingenii sui fecisse. Constitit in summo rupis, quasi acropolim, ex qua late prospectus in om-

nem regionem, in urbem omnem, cuius viae praecipuae deorsum ad spectandum quasi convergerent et coniurarent. Nihil ex omnibus architecturae industriis, ut egregium excelleret, inausum aut intentatum reliquit; at, — mirabile dictu, et vix credibile scribenti, — ubi supremum urbi exterminium fuit, quadam illi nocte obsitum tenebris ita fuit, ut nemo quaereret, nemo vestigare ex nostris, quibus tamen tanta optimarum artium cura, tanta monumentorum veterum sollicitudo est.

Primi Chandler et Revett, anno MDCCCLXV, inviserunt; anno MDCCCLXVIII Pullan, otioso penitus intercedente saeculo, effossionibus circa peractis, in nomen restituit. Minime amplitudine eminebat, at ita proportionem partium, ita distributione et ordine circumstantis urbis exstabat, ut longe maius et augustius videretur, quam re esset. Alexandri dicantis testimonio intra decennium, quod ab anno CCCXXXIV ad annum CCCXXIII ante Christum natum, pulcherrimae molis aedificatio constituitur. Quam autem rara sint in Minori Asia templa graeco debita ingenio, quibus certa adiudicari actus possit, hoc Poliadis Palladis delubrum maximi habendum putatur. Materies, qua constabat, erat et subfusco marmore quodam, a chrystal-

[illegible]

XXX. — PAVO AD JUNONEM.
 Quamvis gaudet sic cunctis amore:
 — ait — ut meritis hominis ego, diva, quorū?
 Quamvis mihi nullumq̃ tuum inabile munus,
 Quamvis tuum non ulla iacta, comae
 Torqueat, dum talia mea nulli atque canoro
 Corda movet cantu, coris et audit honos.
 Indignus Ipho: — « Quid? — ait — tibi gestura poscit
 Immolatio, simul sacra facinus?
 Nondum, tamq̃ matrem, inde collu refulgent,
 Indis, ceterum multicoloris, ens
 Nonne totis tibi ens gentis, miranda caudae,
 Quae gemmae nuda pulcherrae Indis habet?
 Quaeque avar telluris sub Oris, p. fornice vasto,
 Divulsa, ceteros aequas tūc astra iungit?

[illegible]

Emporium molitor, nato comitante, pelchat,
Ut numerato asinum venderet aere suum.
Ille senex, natusque puer, sed qui tria lustra,
Si memini recte, viderat orta sibi.
Quo pluria, quia floridior, veniret asellus,
Hunc, pedibus iunctis, in iude roborea
Suspendunt, gesticante volut graecæ candellabrum.
O gerulas bordes, stipitibusque pares!
Qui prior hæc cernit, risu dum rumpitur: - « Ohe
Quo ros - exclamat - Bacchus utrosque rapit?
Ternis ex animis, quadrupes aspit hercule solus ».
Mordet, nec laetis, sanna faceta sonem.
Errorem fœsus, pecudem decurrere cogit,
Quidquid hians animal, dum ruditi, obloquitur.
Delectabat enim pigrum modus alter eundi;
Ferri cellet adhuc, ferre recusât herus.

Hic, equitare iubens natus, sequitur pedes ipse,
Occurritque viis (sunt namque longae) tribus.
Trinse offendit assellum, circumstantis operti,
In quem sic natus grandior invehitur:
« Huius interitus equi, qui seruit candida bosca,
Quo decurramus hinc mandandus eris?
« Equum, veluti qui gravis es, ire decebat;
« Huius interitum bosca ferre senem ».
« Atque tuus: » « Quis velles, age; descendere nos?
« En video; taceo, decedat ipse pater ».
« Huius interitus puellarum gregi, claudens unus:
« O puerum lassum, qui pede caupo itas?
Interos genitor, mitrali praesentis ora
Turpiter affectans, ut vincatur iners ».
« Dic » strepit illis - « quae vitellus num vivit in caupo?
« Gurrula (crede mihi) perge, puella, olam ».
Qui tamen expertus nona passim accommata, sese
Incusans, puerum pone sedere iubet.
Rursus at in binos equites, quibus unica sella,
Mordacem spargit tertia turba asellae:
« Delirant isti - sic unus; - assellus anhelans
« Deficit; huncque necant pondere, verberibus.
« Sarcina nonne duplex onus intolerabile? Saecros
« Emeriti famuli num mala nulla movent? »
« Ah! miserranda pecus, tibi lux est orta suprema,
« Venalisque foro cras tua pellis erit ».
Indignans molitor: - « Res est stultissima - clamor
« Omnibus et patrum! velle placere suo ».
Facturus tamen his gratum, descendit uterque,
Et, quod iter superest, quisque pedester agit.
Interea, velut antistes, spatiatur assellus;
Quem vacuum cernens, obrius alter ait:
« Hinc solent inmensa locis horrere clitellas,
« Dum sua gratuito crura fatigat herus?
« Quis demum natus, dominusne asinusne, labori?
« Cur hunc, ceu divum, non sacra capsae tenet?
« Nempe terunt crepidas, pecudi ut parcat inerti.
« Non ita Damaetas Phyllida pastor adiit;
« Insidet, (ut culcare melos proclamas) asello:
« O asinina trias, stultitiaeque potens! »
Tum pater: - « Hoc asini, fateor, sum nomine dignus;
« Sed mea gesta probent postea, sive secus;
« Dicant, oes taceant: faciam quod me iuvat opum ».
Iaque senex fecit, fecit et egrotie.

(Ad proximum numerum).

* Apud Latinos in proverbium abiit patruorum morosa ser-
veritas. Hinc Cicero (*pro Caelio*, XXX): "Qui in religio-
nis vita mitis esset, fuit in hac causa pertristis quidam patruus,
censor, magister". Et Horatius (*Sat.*, II, 8): *Ne sis patruus mihi.*

CONSTANTINI PISONI

CANDELARUM AD SACRA OPIFICIUM EXCELLENS, PRAEMIIS INSIGNE

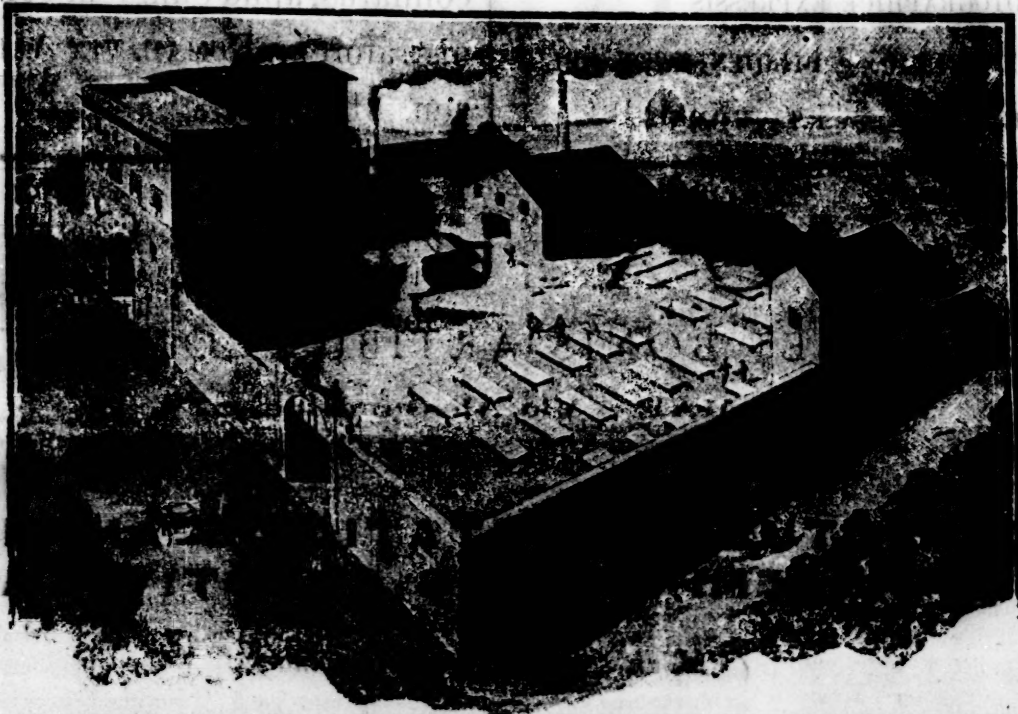
ab anno MDCCCIII constitutum

Romae in Italia, Corso Vittorio Emanuele 127-129 et Via de' Sediari 1, 2, 3.

Vaticanam Basilicam instruit, quoties de Beatificatione aut Canonizatione solemne sit.

Cientes frequentissimi sunt in Urbe, in Italia et apud exteras gentes.

Fama undique manavit.

Cereas faculas ad noctem conficit, easque ad decem usque ac duodecim horas diuturnas, Ecclesiis ac familiis necessarias, quod parsimoniam cum salubritate et munditie coniungant.

Vitrea faculis supponit.

OPIFICII PISONI PROSPECTUS
ROMAE, Via Orti Alibert 13-15 (Lungara).

Res per omnem orbem exportatur nullo inventum impendio

PER ORBEM

Nec Eboreenses cives, post fortis adeo illustres, post ludos et convivias, quae omnia tam liberales visitanti Borussiae imperiali principi Henrico parant, summam pecuniae modo computant per hebdomadam erogata. Libellis Anglicis (*sterling*) computatio facta est: ludus scenicus musicus in Metropolitano theatro lib. 100.000; commensatio in Sherry aedibus lib. 150.000; coena apud syndicum civitatis lib. 10.000; impensae ad viarum ornatus, ad currum conductionem, ad invigilandum imperialem hospitem atque custodiendum lib. 180.000; erogatae denique ea die qua *Meteor* navis primum in aquas descendit sunt lib. 100.000. Summa aequat lib. 540.000. Hisce adde sumptuosissimam coenam illam, quam Croesi et Luculli aemuli cives Americae ditissimi Principi parant; adde quae illi per praecipuas foederis civitates circumventi a singulis civitatibus exhibentur; superata itaque quanto pretio adventus viri emptus fuerit; sed mirare simul, lector, quantae sint illarum civitatum divitiae! Quae cum diu recogitaveris, unum tibi auspicio, ut tenui victu contentus vivere addiscas.

Sunt enim et ditissimo cuique eadem fato parata infortunia, quae miserrimo agricolae, tum gravissima, tum leviora. Expertus modo est Vanderbilt ille divitiis celeberrimus; qui cum, minus peritus forte auriga, in curru intima vi acto, precipiti cursu ruris e cancellis erumpit, equum repentino ictu prostrat, senescentem quidem et languidum et plagis scatenentem, qui media in via forte pascibat. Irascitur vehementi rabe equi dominus, incenditur animo, iniuriisque et contumeliis prorumpit in aurigam. Hic tamen, ut iram leniret iniuriam-

que et culpam redimeret, *dollar's* centum, aureos nummos, imprecanti solvit. At quid? Sequenti die omnis via prope Vanderbiltianum rursus claudis equis, et mulis, et asinis impletur, collegae sortem petentibus, ita ut Croesus noster ruris fines transgredi non audeat amplius, et per domesticas vias suis exercitiis vacare coactus sit.

Vanderbiltii currum unum equi morati sunt; apud Massillam vero seriem vehum vapores ignito actam sicarii; quinimo aggressi sunt, ut retinerent primum, deinde diriperent. Armis itaque manipulus instructus in machinam ipsam undique concurrat; at operarii, qui circa machinam et ignem vigilabant, manuballistas distingunt, congregientesque glandibus petunt atque vertunt in fugam. Quo quidem amenti conata palam factum est, Massillam abditam coivisse quandam pessimorum hominum societatem ut armis et quacumque vi possent infanda omnia auderent. Horum ad manipulos accessisse tradunt Barcinonenses illos viros teterrimos, sua e patria perfugas, qui tantam mox civilem cladem domi frustra excitant, ut militibus utendum fuerit ad dissipandos homines et traducendos in vincula.

Sed a sicariis abeamus; quamquam inter illos more interdum insperatam fortunam potest apparere. Stone, americanae feminae, id contigit, quam vinctam secum Bulgari latrones abriperant; mox soluto pretio libertati reddiderunt. Quae quidem, americana qua praedita est indole, iter per Europae atque Americae gentes brevi suscipiet, statutis diebus in aulis vel theatris orationem habitura atque

enarrationem suae captivitatis, moresque latronum descriptura; ad quae audienda soluta mercede innumerabilis ferme plebs concurret.

Non ego illum sequar, qui, si iter ad Americam suscipere possem, Mexicanam regionem recto tramite peterem, non ad videndas recentis terrae motus immanes ruinas, sed potius illius gigantis reliquias, quae, apud Reco redierunt in lucem. Mirandum ferme, si fides diariis habenda, prodigium dignumque Titanica aetate! Homo fuit quatuor metrorum altitudine; pectoris circuitus duo metra et amplius adaequat; iamque credam optimo iure indigenis e rubricante pelle notis, qui sese affirmant gigantea progenie ortos. Et sane Patagoniam qui adhuc incolunt homines illo fucati colore aenetae nostrorum membrorum magnitudini aliquantulum passim antecellunt, etsi nemo, seque a longe, giganteum Mexicanum hunc avum aemuletur.

Simul vero, etsi dissito prorsus in loco, tanto pastore tradunt dignam belluam emuluisse. Credat cui placet; nos ambigua mente relata referimus quae Petropolitani quidam scriptor ad *Daily Mail* diarium nunciavit. Herz doctor fortunatus repertor fuit; locus quo monstrum abdebatur Siberia orientalis. In specu magno latebat *Mammoth* hoc nomine donatum: pellis eius et pili adhuc intacti visi; quid plura? ipso in ore herba nondum manducata manebat, ipso in stomacho non digestus adhuc cibus! At vix aeri externo bellua reddita est, pellis putrescere momento temporis coepit; quare admotae statim machinae quae, gelu circum cadaver obvolvete, a corruptione extrema eruerent. Heu! servetur saltem < herba illa nondum manducata! >

VIATOR.

...Christiani contentis
... (1). Certe, mens humana quantalibet
... viscera obstricta errorumve obvolata
... sui hanc Creatoris obliuiscitur nun-
... que, eius quippe notitiam ab ipsa natura in-
... gressus gressus inscriptam.

A. SORDI.

ANNALIS

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-
...Tartarum res - Al-

fortissimus olim tanta gloria movit in Mahu-
metanos, sese proclamantur iterum ab dominis
solutos, nec amplius barbarae genti atque in-
fidei servos esse velle: quapropter consertis
manibus et armis coram suis sacerdotibus iterum
sacramentum ediderunt pro aris et focis sese
pugnuros, quousque tandem patrium litus ab
omni servitute redimant, deturque et sibi in re-
publica libera vivere.

Perterritant eadem atque moliantur numquam
fessi inde Macedones, hinc Armeni: at indigna
hactenus fortuna. Turcae milites in oppido
ad Monastir domus Christianorum occupant,
cives vulnerant, mulieres suas fecerunt: nec
tamen magistratus ullus ad compescendos Tar-
tarorum animos suam auctoritatem interposuit.
Armeni qui Erzerum in suburbano atque in pro-
vincia incolunt migrare sese in Russorum fines
petierunt, ut dominorum persecutiones effuge-
rent. Interca Byzantini tyranni decreto vetitum
est ne in Armenorum scholis vetere historia pueri
imbuantur; qua de re Armenorum Patriarcha
sese munus polliciturum protestatur est, nisi li-
bertas restituitur.

De certamine poetico-Hellenismo.

Vicissim in Russia, non aliter quam in re-
liqua Europa, exarlescant in dies magis po-
pularium factiones, eoque intemperantius quod
auctoritas et imperium maxime illis gravia. Con-
suecunt enim juvenes athenaeis, operam dantes,
et agiles et penna plebs, ut reipublice ga-
lendarum modis funditus eviratur, utque Cae-
saris imperium leniatur populari suffragio, quo
populus suos legatos ad rempublicam admini-
strandam deputare queat. Hactenus vero milites
atque ferre magistratum voluntas tumultuan-
tes cohibuit; quid vero erit si et agricolarum
multitudo, immensa ad factiones huiusmodi ac-
cesserit?

POPULICOLA.

PUBLICI PER ORBEM COETUS

LEGIBUS FERENDIS

In Anglia de recentibus in meridionali Africa ge-
stis regi administri pluries interrogati sunt; qui
tamen certum responsum nullum dedere praeter hoc
unum, bellum viriliter iri perductum. Senectutis pra-
mis iterum approbati sunt; deinde ferias quafdam
dierum indicant.

In Austria lege concessum ut administri publi-
cam pecuniam ad menses duos moderarentur, nulla
praehabita publici coetus approbatione.

In Belgica de suffragio ad legatos populares eli-
gendos omnibus civibus communicando disceptatio
habita, relectaque clausula qua mulieribus quoque
suffragii ius tribuebatur.

In Germania Richtöfen dynasta, qui res ad ex-
teros moderatur, de Boerorum bello disserens monuit
cives ne nimis in Anglos exardescerent, ut, forte da-
retur, pacifico sermone utentibus, suam aliquando in-
terponere auctoritatem, quo triste illud bellum absol-
vatur.

In Iberia qui reipublicae praeerant administri tum
ob Barcinonensem recentem seditionem, tum ob rei
pecuniariae difficultates suo se munere abdicarunt.
Reginae modo labor fuit ut eos deligeret qui vale-
rent satis gerere curam populi, cum praesertim dies
maturet, qua Alphonsus rex thronum conscendet. Sa-
gasta novis administris iterum praefectus est.

In Italia habita coram popularibus legatis disce-
patione de rebus hactenus ab administrorum collegio
gestis, praesertim de eorum consiliis erga popularium
factiones probandis necne, favorabilis exitus admini-
stris cessit. De mulierum et puerorum labore in of-
ficinis lata lex.

In Serbia Vuic eiusque collegae qui civitatis ge-
bernio praesunt in disensiones cum populi legatis
venerunt; at pax composita brevi est.

SCRIBA.

LIBRORUM RECENSIO

M. TULLIO CICERONE. *Il sogno di Scipione*. Te-
sto e versione per cura del Dott. Silvio Pellini. — Ita-
rum edit. J. B. Paravia et Soc. 1902.

Marci Tullii Ciceronis librum, qui *Somnium Scipionis* inscribitur et est de animorum immortalitate
Silvio Pellini interprete accepimus, gratique donant
ista rependimus, quae ad honorem eius dicenda cen-
suerat. Laudamus nitorem utriusque textus; nam ita-
licae interpretationi latinum, singula pagina, oppo-
nit, ut legenti facile esset utrumque perspicere et
comparare; laudamus etiam quod in latino textu li-
gendo, optimum, si tamen in humanis quid optimum
est, sibi vindicaverit, quod aequutus sit plura com-
parans exemplaria, et mendas omnes expungens a
singulis, ut liber sibi et auctori suo Tullio constaret.
Interpretationem vero credimus aptam, brevem, ple-
rumque vi latinis phrasibus aequantem, et quae maximi
apud eos habeatur, qui gloriam italici nominis in ho-
nore latinitatis agnoscunt.

H. P.

AENIGMATA

Finis voce priore, notatur voce secunda,
Quae spumosa lacus aequora scindit, avis
Hae voces miscere cave! Si iunxeris illas
Progeniem cernes illico Tartaream.

II.
Mene legis recte? Vocor in discrimina Martis
Ut primo strepuit buccina rauca sono.
Mene legis retro? Turcarum rex dominusque
Asseclis Christi bella cruenta tuli.

FR. PALATA.
Ex soclis, qui utriusque aenigmatis inter-
pretationem ad commentarii moderatorem
miserint intra duos menses, unus, sortitus,
gratis accipiet opus, cui titulus:

CARMINUM
S. ALPHONSI M. DE LIGORIO
VERSIO LATINA METRICA
QUAM CONCINNAVIT
FRANCISCUS XAVIERUS REUSS

(Editio altera aucta novisque curis subiecta).

Aenigmata an. V, a. III proposita his respondent:

1) Superanda est fortuna industria;
2) O-gyges.

Ha rite soluta miscerunt:
Fr. Gordon, Mancunio. — Fr. Prikril, Katschdorf. — Ad-
Husa, Grybovia. — Lud. De Bubeis, Igouio. — Fr. Armat,
Mediolano. — E. Burg, Argentorati. — V. Starace, Neapoli.
— P. G. Z., Modesta. — Bern. Alcon S. P., Ulmet. — Aug. Maso,
Secovia. — A. S. Krasnykowski, Szwedice. — Fr. Sallares S. P.,
Sabadello. — Car. Stegmüller, Sabaria. — Ios. Crocetti,
Polano ad Veronam. — I. Walter, Neo Eboraco. — Alois
Boad, Arova. — Anic. Tapias Navarro, Roma. — V. Hertel,
Mendhusio. — Al. Cappelli, Senis.

Sortitus est praemium
A. HUSA,

ad quem missum est opus, cui titulus:
O. P. ALAIS
DIALOGOS PHILOSOFICOS.

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, iurisperitus.

ROMAE — Ex officina Patris Phil. Cugliani.